

Шанскова Т. І., А.Г. Ткаченко// Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: збірник матеріалів науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів (Випуск 7.) – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. С.159 -160.

Ткаченко А.Г.,

студент 4 курсу навчально-наукового інституту педагогіки;

Шанскова Т. І., доктор педагогічних наук, доцент

(Житомирський державний університет імені Івана Франка,

м. Житомир, Україна)

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Постановка проблеми. Основною ідеєю розвитку сучасної освіти в Державному стандарті початкової освіти є інноваційність. Тому перед учителями стоїть завдання розробки та впровадження нових освітніх технологій, які б відповідали вимогам динаміки сучасного суспільства. Тому педагоги нової формації намагаються організувати навчальний процес так, щоб створити умови для розвитку творчої особистості. Адже Нова українська школа має бути спрямована не лише на те, щоб навчити писати, читати, а й:

- зробити здобувачів освіти успішними, щасливими, компетентними;
- допомагати адаптуватися в умовах сьогодення;
- навчити здобувати необхідні знання та застосовувати їх на практиці;
- вчити критично мислити, вміти бачити труднощі та знаходити шляхи їх подолання;
- формувати вміння працювати з інформацією.

Але традиційні уроки не завжди здатні вирішити це складне комплексне

завдання. Тому на допомогу вчителям прийшли інтегровані уроки. Саме такі уроки, які включають елементи різних предметних технологій, заснованих на глибокому знанні потреб, інтересів і здібностей здобувачів освіти, стають інноваційними. Одним із таких є інтегрований курс «Я досліджую світ». Використання інтерактивних технологій навчання, які припускають активну взаємодію учнів з вчителем, на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ», сприяють активізації пізнавальної діяльності, мотивації до навчання здобувачів освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. М. Іванчук зазначає, що інтеграційні процеси сьогодні охоплюють усі сфери людської діяльності, але для освіти є особливо впливовими, зокрема для розвитку творчої особистості, активізації пізнавальної діяльності, для виявлення здібностей, для формування навичок самостійної роботи [1, с. 255]. Під поняттям «інтеграція» провідний дидакт початкового навчання Савченко О. розуміє «об'єднання, яке направлене на посилення інформаційного змісту і емоційне збагачення сприйняття, мислення і почуттів здобувачів освіти, завдяки отриманню додаткового цікавого матеріалу, що дає можливість з різних сторін пізнати явище, поняття, досягти цілісності знань» [3, с. 5].

Дослідженням інтерактивних технологій навчання займалися: Н. Андрущенко, Н. Баліцька, К. Баханов, О. Біда Л. Пироженко, О. Пометун, Г. Селевко та ін. У трактуванні поняття «інтерактивні технології» різними авторами можна помітити як схожість, так і певні розбіжності. О. Пометун та Л. Пироженко розглядають інтерактивні технології як окрему групу технологій завдяки принципу багатосторонньої комунікації. «Інноваційні технології навчання – радикально нові чи вдосконалені технології, що істотно поліпшують умови самого процесу навчання» – зазначає Н. Андрущенко. Проведене дослідження показує множинність не лише трактувань поняття «технології інтерактивного навчання», але й класифікації аналізованих технологій, оскільки науковці використовували ті чи інші ознаки [4, с. 233].

Мета статті – визначити ефективність використання інтерактивних

технологій навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Сучасний процес навчання розвивається під гаслами постійного реформування, покращення умов навчання, ускладнення змісту освіти, що в свою чергу призводить до значного збільшення обсягу інформації, яку школярі повинні засвоїти за мінімальний час. Створення та реалізація інтегрованих уроків дозволяє переоцінити пріоритети навчання, роль здобувачів освіти в процесі навчання, взаємодію різних предметів.

Найбільш цілісними та всеохоплюючими є праці М. Вашуленко, С. Гончаренка, С. Загв'язінського, М. Іванчук, С. Козловської О. Савченко та інших, в яких розкривається не тільки сутність інтеграції як педагогічного явища, а й подаються її форми, види. Багатофункціональний характер інтегративних процесів у початковому навчанні дозволяє трактувати дане поняття в декількох значеннях: система (педагогічна, дидактична), принцип, форма, процес, умова, засіб навчання. У нашому дослідженні інтеграція у навчанні виступає у своєму системному значенні, будучи основою побудови практико-орієнтованого освітнього процесу у системі «Я досліджую світ».

Інтегрований курс «Я досліджую світ» складають предмети, що мають побудувати у свідомості молодших школярів досить повну картину світу як об'єкта наукового пізнання і заснованої на ньому практичної діяльності. Отже, при моделюванні освітнього курсу «Я досліджую світ» важливо спиратися на низку принципів інтегративного навчання: багаторівневість, єдність, креативність, гнучкість, врахування особистісного досвіду учасників освітнього процесу, практичність [2].

Інтерактивні технології впевнено увійшли в українську систему освіти. Тому на інтегрованих уроках «Я досліджую світ» доцільно використовувати наступні інтерактивні технології, як:

- асоціативний куш (коли потрібно швидко налаштувати дітей на потрібну тему);
- мікрофон (на початку уроку для виявлення знань щодо теми уроку, або в кінці – для підведення підсумків уроку);

– мозковий штурм (проявляє творчість, дає можливість вільно висловлювати думки);

– очікування, читання із зупинками, гра «Так чи ні», дискусія «За і проти», «Навчаючи – вчуся», «Незавершене речення» «Коло ідей», «Займи позицію», робота в парах тощо.

Всі вище перераховані технології дозволяють кожному учню швидко висловити свою точку зору, підвищує зацікавленість до процесу навчання, стимулюють до подальшої роботи.

На нашу думку, на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ», ефективним також буде використання інтерактивних презентацій, які дозволяють здобувачам освіти візуально засвоювати матеріал. Цікава його подача дозволяє довше утримувати увагу, сприяє запам'ятовуванню матеріалу. Також дуже зручні, як для вчителя, так і для учнів інтерактивні дошки. Учитель з легкістю виводить на екран презентації, мультфільми, пише на дошці різними кольорами, активно залучає здобувачів освіти до процесу освоєння матеріалу тощо. Вони із задоволенням залучаються до навчального процесу, в класі не залишається байдужих.

Критеріями готовності вчителів до інтерактивної взаємодії виступають [5, с. 11]: знання психологічних особливостей здобувачів освіти, вміння встановлювати контакт з здобувачем освіти, групою, вміння налагоджувати позитивну атмосферу, вміння створювати дух співтовариства, володіння методикою організації і проведення інтерактивного навчання

Таким чином, готовність вчителя до використання інтерактивних технологій навчання – це сукупність ціннісних орієнтацій, мотивів, знань, умінь, навичок і особистісних якостей у вчителя, що забезпечує ефективність поєднання інноваційних педагогічних технологій з інформаційними комп'ютерними технологіями та інноваційними методами навчання для підвищення якості навчально-виховного процесу.

Висновки та перспективи подальших розвідок. З вищесказаного випливає, що використання інтерактивних технологій навчання на уроках

інтегрованого курсу «Я досліджую світ» дозволяє більш ефективно працювати з навчальним матеріалом так як:

- опрацьовується великий обсяг інформації;
- учні отримують можливість розвивати комунікаційні навички;
- оцінювати свою роботу і роботу членів своїх команд.

В результаті застосування інтерактивних технологій підвищується мотиваційна і пізнавальна активність здобувачів освіти на уроках, яка дозволяє міцно засвоювати навчальний матеріал.

Подальші розвідки, вважаємо, доцільно спрямувати на вивчення підходів щодо підготовки майбутніх педагогів щодо використання інтерактивних технологій навчання на уроках інтегрованих курсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванчук М., Олійник М. Розвиток особистісного потенціалу молодшого школяра в умовах інтегрованого навчання. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Вип. 26. Ч. 2. Кам'янець-Подільський, 2019. С. 254–259.
2. Грущинська І., Хитра З. Я досліджую світ: підручник інтегрованого курсу для 1 класу закладів загальної середньої освіти : у 2-х ч. Київ, 2018. 93 с.
3. Савченко О. Я. Початкова освіта в контексті ідей Нової української школи. Початкова освіта: Метод. рекомендації. Київ: УОВЦ «Оріон». 2018. С. 4–8.
4. Староста В. Технології інтерактивного навчання: сутність, класифікація. *Науковий вісник мну імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. № 1 (64), 2019. С. 323–237.
5. Цивенко І. Я. Використання інтерактивних технологій навчання на уроках математики, методичні рекомендації. Маріуполь. 55 с.